



SVENSKA
OBEROENDE
MUSIKPRODUCENTER

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Kommentar - BETÄNKANDE AV UTREDNINGEN ÅTERSTART FÖR KULTUREN (SOU 2021:77) Från kris till kraft - Återstart för kulturen

Om SOM

SOM är världens äldsta organisation för oberoende skivbolag och bildades 1974 för att tillvarata medlemmarnas närstående rättigheter. Sedan många år samarbetar SOM med IFPI på upphovsrättsområdet och det har gjort att SOM under senare år lagt mer tid på utbildning och stöd till medlemmarna.

SOM arrangerar musikpriset Manifestgalan för oberoende musikutgivning av många genrer. Vi arrangerar också kompetenshöjande föreläsningar och utbildningar inom upphovsrätt och musikbranschkunskap anpassade för såväl artister som skivbolag. Exempel på detta är utbildningsverksamheten Indie Business Toolbox, kursen Skivbolagsgrunder (i samarbete med studieförbundet Sensus), och de årliga musikbranschpanelerna Manifest Talks, som under pandemin genomförts digitalt.

SOM är aktiva inom både Impala (Europa) och WIN (världen) som samlar tusentals oberoende skivbolag. Även om pandemin hindrat resor har det internationella samarbetet snarare ökat, tack vare övergång till möten och kurser online.

SOM är inte upptagen som remissinstans men vill ändå kommentera utredningen.

SOM om utredningen

Generellt är vi positiva till utredningens samtliga förslag och tror de är helt nödvändiga om vi ska kunna ha ett levande kulturliv kvar efter pandemin.

Det är mycket viktigt med återstartsstöd för enskilda konstnärer och musiker via Konstnärsnämnden, och vi ser mycket positivt på ökat stöd till fria grupper och de ideella kulturarrangörerna som är kulturlivets plantskola och livsnerv.

SOM
info@som.se
+46(0)60122202

Paviljongvägen 17
852 40 Sundsvall
www.som.se



SVENSKA
OBEROENDE
MUSIKPRODUCENTER

Vi ser även stödet till utbildning om upphovsrätt som mycket positivt och viktigt.

Tyvärr konstaterar vi att återstartsutredningen helt bortsett från alla de som ger ut musik. Stöd till filmproduktion nämns, men ingenstans nämns stöd till fonogramutgivarna som investerar i inspelning och utgivning av musik.

Utgivning av inspelad musik är avgörande för att en artist ska få uppmärksamhet i media eller vid konserter. Under pandemin har också fonogramutgivning och skivbolagens verksamhet i princip varit det enda sätt genom vilket musik når lyssnare.

Musikutgivning är samtidigt en högriskbransch där det tar lång tid mellan investeringstillfället och till dess att pengar genereras.

Pandemin har gjort att både artisters och de oberoende bolagens eventuella reserver har uttömts. Det finns en tröghet i rättighetssystemen som ger likviditetsbrist, och vi ser redan nu svårigheter att kunna boka konserter och locka en fysisk publik. Vi bedömer att det kommer att ta flera år innan någon slags normalitet återkommer.

Fonogramproduktion är en konstart i sig och den inspelade musiken innehar ett eget skydd genom upphovsrättslagen. Independentskivbolagen fyller en väldigt viktig roll för kulturell och musikalisk mångfald, då vi ofta är modigare i våra investeringar vad gäller genrer och artister.

SOM:s medlemmar består av över 300 oberoende svenska fonogramproducenter från Luleå till Malmö, som med ett mer vardagligt begrepp benämns *independentskivbolag*. Några av dessa skivbolag har 15 eller fler anställda, men de allra flesta är fåmannabolag eller enskilda näringsidkare, och en stor andel ägs av artister som ger ut sin egen musik. Många bedriver sin verksamhet med snäva marginaler, men sysselsätter såväl bolagets innehavare som en stor mängd frilansare (vissa upp till 100 per år) och musikskapare, och utgör en otroligt viktig del av musikbranschens ganska komplexa ekosystem.

Flera av våra medlemmar har också blandad verksamhet som utöver musikutgivning innefattar arrangörskap av livekonserter, PR, management med mera. De oberoende bolagen står idag för närmare 80 % av antalet utgivna titlar men bara för runt 20 % av omsättningen.

SOM
info@som.se
+46(0)60122202

Paviljongvägen 17
852 40 Sundsvall
www.som.se



SVENSKA
OBEROENDE
MUSIKPRODUCENTER

Pandemin och den efterföljande krisen har drabbat våra medlemmar hårt. Flera av våra medlemmar har lagt ned verksamheten eller lagt bolaget vilande. De som drabbats värst är smalare genrer som exempelvis jazz och folkmusik men även hårdrock och punk där nästan all försäljning sker kring spelningarna. I princip alla genrer utom de mest streamade har normalt en stor del av sina intäkter kopplade till livespelningar. Där sker en stor del av försäljningen av skivor och merchandise, men det är också en viktig del av marknadsföringen av såväl artisten som artistens inspelningar, som ju skivbolaget ger ut.

SOM har under pandemin skriftligen föreslagit att Kulturrådet skulle fyrdubbla fonogramstödet under tre år.

Fonogramstödet är ett av Kulturrådets mest sökta bidrag. Ett återkommande problem är att få bidrag beviljas och att antalet beviljade ansökningar sjunker. Genom att fyrdubbla fonogramstödet under tre år utnyttjas en chans att stödja hela branschen genom att frigöra pengar till inspelning, mastring, design och marknadsföring.

Musiker som ännu inte kan få full sysselsättning att spela live har mer tid att istället spela in, och studios som går på knäna får sysselsättning. De oberoende bolagen är vana att skapa på liten budget så varenda krona kommer att göra nytta.

Den digitala musikdistributionen har varit tämligen konstant. I Sverige som ligger i framkant på den digitala scenen är det en fördel. Detta skulle kunna ge en möjlighet till försörjning för stor del av branschens aktörer i väntan på att livescenen ska kunna blomstra igen. Det kommer ta flera år innan livebranschen kommer att återhämta sig så det är viktigt att det inte bara blir ett kort tillfälligt stöd utan är aktivt under flera år.

Vi skulle även vilja se någon form av mer långsiktigt stöd till skivbolag med kontinuerlig verksamhet inom ramarna för fonogramstödet, i syfte att främja den kulturinsats som idag ofta bekostas av individuella eldsjälar. Vi tänker oss att det ska vara förbehållet de fonogramutgivare som ger ut annans musik, dvs bedriver skivbolagsverksamhet professionellt, och kan visa på en långsiktighet i sin verksamhet. Ett exempel på kriterium kan vara att skivbolaget varit verksamt i 10 år och utgivit motsvarande 10 album med andra artister än skivbolagets innehavare.

SOM
info@som.se
+46(0)60122202

Paviljongvägen 17
852 40 Sundsvall
www.som.se



SVENSKA
OBEROENDE
MUSIKPRODUCENTER

Det finns goda exempel på liknande långsiktiga stöd från exempelvis Kanada. Det har också funnits liknande stöd inom det svenska fonogramstödet tidigare med varierande resultat, men diskussionen bör tas upp igen för att stärka de fåtal större och medelstora aktörer som fungerar som ryggrad för många av de mindre bolagen.

Sammanfattningsvis:

SOM understryker att det **utöver återstartsutredningens förslag behövs ett substantiellt stöd till de oberoende skivbolagens kulturentreprenörer** och föreslår på nationell svensk nivå:

- * **ett höjt fonogram/utgivningsstöd som kan ges extra medel och återstarta musikbranschen efter pandemin.**
- * **ett utökat stöd till musikexporten som ger möjlighet till en långsiktig och expansiv satsning på musikexportområdet.**
- * **stöd till utbildningsinsatser så att de mindre bolagen klarar av att konkurrera på den digitala marknaden.**

För SOM

Eva Karman Reinhold, Ordförande SOM

SOM
info@som.se
+46(0)60122202

Paviljongvägen 17
852 40 Sundsvall
www.som.se